

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrt leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroske ulice hšt. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisli se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Shod volilcev na Črni gori pri Ptujju.

Angeljska nedelja, dne 2. sept., je bila za Ptujsko goro nenavaden praznik. Poslanca g. dr. Gregorec in g. dr. Jurtela sta poročala o svojem delovanju na Dunaju in v Gradcu. Jagodičeva gostilna je bila okrašena z narodnimi in cesarskimi zastavami; topiči so grmeli daleč tja po Dravskem polju, vabeč na shod volilce, katerih se je zbralo na stotine. Ob 3. popoludne je otvoril zborovanje župan Gorski, gosp. Kranjc, predstavil nam gosp. poslanca in vladnega zastopnika, gosp. komisarja Čapeka.

Gosp. dr. Jurtela je govoril nekako tako-le: »Naše delovanje v deželnem zboru je omejeno, ker imamo mi Slovenci premalo poslancev, in vrh tega bi se moral štajarski zbor pečati samo z gospodarskimi rečmi; na Dunaju je pač drugače; v Gradcu se le tedaj kaj govori o naših narodnih težnjah, ako nam hočejo dati breco; torej bom tudi jaz poročal večidel le o gospodarskih stvareh.

1. Lov in lovske postave. Vem, da ste nevoljni, ker vam dela divjačina mnogo sitnosti in škode; lovska postava ni prikladna za vso deželo. Na Gornjem Štajarju so planine in gozdovi; na Spodnjem imamo sadjerejo in gorice; razmere so torej pri nas celo drugačne. Tam ima gospoda korist; nam pa ni za lov; mi bi najrajši vse pokončali; gospoda pa ljubi lov, in takih je večina v Graškem zboru; torej ne morejo slovenski poslanci ničesar storiti. Vender smo po dolgem godrnjanju in prepiranju vsaj to dosegli, da je zdaj postava jasna, in da se je najem lova skrajšal od 8 let na štiri, in da so se uvedle lovske karte, za kar je treba plačati; to je torej davek, katerega plačujejo bogatej, kajti le imoviti ljudje imajo navadno lov. Toliko smo torej zdaj na boljšem. Sicer pa se morate pritoževati; če ni pritožbe, mislijo v Gradcu, da ste zadovoljni in se vam dobro godi.

2. Ko se je začela širiti peronospora ali smod, morali smo močno trkati v deželnem zboru; nekaj je bilo treba storiti; saj je tudi to zadeva Spodnještajarska; no, kupila se je galica na deželne stroške, cena se ji znižala, blago je bilo boljše in pristno. Kdor si torej zdaj neče pomagati, temu ni pomoči; sam si je kriv, ako mu smod uničuje vinograde.

Glede ameriških trt se je poslala resolucija na Dunaj, da bi vlada kaj storila; ali prošnja je obležala ondi; potem je štajarski zbor sklenil, da bi se podpirali tisti vinogradniki, ki so začeli saditi ameriškanske trte; ali tudi to se ni obneslo; na to so sklenili napraviti nasade na Borlu, v Pišecah in v Mariboru; in to je bila podlaga, na katerej se je začelo uspešno delati; lansko leto je že bilo več milijonov reznikov, nad 40000 cepljenih in ukoreninjenih trt na

omenjenih nasadih. To je praktično, kajti tu se uči na licu mesta. Vsako leto so učni tečaji. Vaša skrb mora zdaj biti, da pošljete v takšne kurze sposobne ljudi, da se naučijo, kako je obdelovati zemljo, saditi in cepiti trte, katere se bodo prodajale za majhno plačilo; kajti ko bi se zastonj dobivale, bi jih utegnili nekateri zanikerneži prodati in zapiti. Sploh pa je treba delavnosti; druge pomoči ni; sami si moramo pomagati. Sicer pa je ljudem mnogo olajšano s tem, da daje štajarska hranilnica brezobrestna posojila na 6 let; za to je dovolila stotisoč gld., 5000 pa viničarjem, ki obiskujejo prej omenjeni tečaj. To je lepo in prav. Če bi pa štajarski zbor ničesar ne storil za nas, bomo se Slovenci ločili, je li to Nemcem prav ali ne. To terjatev si postavimo na prvo mesto in pri tem ostanemo; toda tu smo zdaj že v politiki.

3. Prejšnji pravosodni minister gosp. Pražak je izdal naredbo za Češko, da ima češčina pri uradih tisto pravico, kakor nemščina; ali brz je hotel Ptujski poslanec Ausserer zabraniti, da bi se tudi kaj takega ne izdalo za slovenski Štajar. Ali nismo tudi mi Avstrijci? Ali ne plačujemo tudi mi dače? Kdo nam torej hoče to brniti? In tega moža, ki hujska zoper nas, so si izvolili Ptujčani! Danes ima v tem mestu »Südmark« svoje zborovanje; to društvo, ki hoče pokupiti slovenske kmetije, je prosilo štajarski zbor za podporo; tega se bomo branili na vso moč; društvo je z Nemškega; Bismark je ustanovil, da bi uničil Pruske Poljake. Tako društvo prosi štajarski zbor za podporo! Na nemški meji je že spodilo nekaj viničarjev in nakupilo posestva. Kako bi se torej moglo tako društvo podpirati iz deželnega zaklada, tedaj tudi z našim denarjem?! Če bi to storil deželni zbor, zapustijo slovenski poslanci Gradec; potlej bodo zopet volitve; stojte torej neomahljivo in odločno za svojimi poslanci! Da bi videli danes, kakšne zastave visijo v Ptujju, delali bi zmerom po besedah: svoji k svojim; ne bi se nikdar bratili s takimi ljudmi, ne jih podpirali, ki se norčujejo iz nas; in potlej bi nikoli več »Südmarka« ne obhajala svojega zborovanja na Ptujju.

Še eno društvo je naperjeno zoper nas; to je nemški »šulverein«; ne dela sicer tako očitno, kakor prej omenjeno; ali škodljivo nam je vsekakor. Končno vam priporočam: združite se; snujte si vinorejske zadruge, bralna društva, poboljšujte si vinograde! Rad in večkrat bom prišel k vam.»

Ta govor je naredil velik utis na poslušalce, marsikomu se je porosilo oko, od vseh stranij se je čestitalo g. poslancu, in po vsej prostornej dvorani je odmevalo glasno odobravanje in ploskanje. (Dalje prih.)

Kmetijsko vprašanje v Avstriji.

(Govor gosp. prof. dr. Ivana Pohl-a na socialnem shodu.)

Kjer je kaj nejasnega, da si ljudje glavo belijo, tam nastane vprašanje. Tudi v navadnem življenju, ako so kje kake težkoče, da ljudje rekó, tukaj se mora nekaj storiti, imenuje se to vprašanje. In jedno takih vprašanj je tudi kmetijsko vprašanje. To vprašanje se peča s kmeti, in o teh se dandanes v obče pravi, da so od vseh strani stiskani. Preiskujmo torej, ali se res more govoriti o »kmetijskem vprašanju«. Poglavitna stvar, katere se kmet najbolj in po pravici boji so dolgovi, s katerimi je zemljišče, posestvo obloženo. In kaj nam uradno zabeležene številke v tem oziru kažejo? Statistika kaže, da so dolgovi v onih deželah, kjer so zemljiške knjige v redu ter stvar jasna, znesli leta 1867. samo 1405 milj., a 25 let pozneje, leta 1892. že 2184 milj. gold., kar kaže, da so se v kratkem času za več kakor 50% in sicer za 779 milj. pomnožili. Ako se ta naraščaj razdeli na pojedina leta, pride na vsako leto 31 milj. več in vse to le v onih deželah, kjer so zemljiške knjige urejene, to je v vseh kronovinah, razun Galicije, Bukovine, Primorja in Tirolskega.

Ta naraščaj dolgov pa ni nikdar, nobeno leto iz-ostal razun l. 1880; druga leta so dolgovi se redno množili, kakor smo prej s številkami dokazali. Recimo, da je oral zemljišča vreden kakih 200 ali 300 gl., tedaj znese ves ta prirastek dolgov (31 milj.) vrednost, katero ima sto do stopetdeset tisoč oralov. Toraj ob 100.000 do 150.000 oralov pride sleherno leto kmet zaradi množenja dolgov in kam preide vsa ta ogromna svota? Bogatašem, kapitalistom v žep. Kaj pa pomeni 100.000 do 150.000 oralov za kmečki stan? Precejšno zemljišče, ki preživi celo rodbino z lahka, mora obsegati kakih 20 oralov. Zdaj pa lahko zračunimo, kaj je to, 100.000 ali 150.000 oralov zemlje. Nič manj ne znese, kakor 5000 ali 7000 poštenih kmetij!

Kakšne nasledke pa ima ta ogromni dolg, ki narašča neizprosno od leta do leta? Dobrih gotovo ne. Prvi nasledek so pač mnogobrojne eksekucije ali izvršilne dražbe. V zadnjih 25 letih naštelo se je vsako leto poprečno 7288 eksekucij, ki se tako razdelijo, da jih je prišlo v prvi polovici omenjenega časa po 4000 na leto, a v zadnji polovici so se množile tako, da jih je bilo nekatero leto po 8000, celo po 10.000, kar kaže, da so se tudi eksekucije množile kakor dolgovi.

Nadalje je gospodarstveno življenje odvisno od tega, kako se prebivalstvo spreminja, množi ali pojemlje. Ako primerjaš ljudsko številjenje iz l. 1890. z onim iz l. 1880, najdeš dokaj zanimivega. Glavni statistični komisariat razdelil si je to svoje delo, kakor lahko umevno, v politične okraje, katerih je 353 z onimi mesti vred, ki imajo lastne pravice, naštel in posamezne gledé prebivalstva natanko označil.

Ljudsko stanje pa se spreminja na dveh stranéh. Nekaj ljudij odrine iz dežele, nekaj se jih na novo v deželi naseli; na drugi strani pa se jih toliko in toliko rodi, toliko pa jih umrje. Kar se preseljevanja tiče, se jih ali več naseli ali pa se jih več izseli. Gledé na to spreminjevanje pokazale so številke, da je v 105 okrajih več ljudij se naselilo, kakor jih je v druge kraje odšlo, nasprotno pa da se jih je v 248 okrajih več izselilo, kakor naselilo. Iz dveh tretjin tostranske Avstrije se je torej več ljudij izselilo, kakor se jih je naselilo.

Poglejmo še v mrtvaško in rojstno knjigo. V obče se več ljudij narodi, kakor jih pomrje. V letih 1880 do 1890 rodilo se jih povprečno 2% več, kakor jih je umrlo in to je znašalo v desetih letih dva milijona. Torej jih je 2 milj. več na svet prišlo, kakor jih je pomrlo. V 331 okrajih pomnožilo se je na ta način pre-

bivalstvo in le v 22 okrajih jih je več pomrlo, kakor na svet prišlo. Ti okraji pa imajo posebnost, da v njih večina mater ne rodi doma, ampak gre pri taki priliki na kmete in tako se je zgodilo, da je število ljudij v teh 22 okrajih vsled mrličev padlo. V obče sme se po tem takem trditi, da se ljudstvo od leta do leta množi. Razločevati pa je tri slučajje. Zgodi se, da se jih v nekaterih okrajih veliko več narodi, kakor jih izmrje in da se jih ob enem več naseli, kakor izseli: naraščaj ljudstva je v tem slučaju precejšen. (Dalje prih.)

Cerkvene zadeve.

Prelat Fran Kosar.

(Dalje.)

Franek je že čestokrat zaupal svoji ljubi materi, da bi najrajši postal duhovnik, da bi mogel ljudem prav goreče pridigovati. Tako je Bogu dopadlo, da ga je odločil od telesa njegove matere ter ga poklical po svoji milosti, da ga oznanjuje med narodi.¹⁾ Zdaj se pa nekega dne pri »Janezu« oglasijo tudi gospod Baptistik ter pravijo gospodarju: »Dajte Franeka v šolo, iz njega še bo kaj, iz njega pa! Dasi je očeta oveselila ta beseda, vendar gospodu ni nič kaj gotovega obljubil, nego dejal je: »Bog res ve, kaj bi naj človek storil, da bi pravo pogodil«.

Nekega večera pa, ko je Franek že bil v postelji, in sta oče in mati dejala, da otrok že trdno spi, začne tudi mati nagovarjati moža, naj dá dečka v šolo. Oče nekoliko premišluje, potem pa odvrne svoji ženi: »Bi že bilo; toda kaj pa če se dobri fantek spradi med svetom, in ga izpodijo iz šol? Kam bi potem gledala? Tako sramoto bi jaz težko nosil.« Nato se zglesi mati in pravi: »Jaz bom za otroka molila, kolikor bom mogla, in bom Marijo prosila pri vsaki sveti maši, da ga ovaruje vsega hudega. In če ostane Franek nedolžen in pobožen, kakor doslej, in če postane priden duhovnik, srečna bom; še o zadnji uri me bo tolažila misel, da je moj sin mašnik, ki se bo spominjal naju pri vsaki daritvi svete maše ter prosil za najino dušno izveličanje.«

Vse to je Franek v svojej postelji poslušal in se ni niti dihali upal pod odejo. Najrajši skočil bi iz postelje in ljubi mamici roke ovil okoli vrata. Sčasom se vendar vpokoji njegovo srčice in še globokeje zakoplje svojo glavico pod odejo. Bog je uslišal materino vročo željo; za otroka pa je bila ta materina beseda varih na vseh potih njegovega življenja, ta materina beseda je padla kakor iskra v mlado srce, kjer je zanetila sveti ogenj božje ljubezni in ljubezni do Marije.

V jeseni l. 1833. zapreže oče Kosar, da zapelje Franeka v Kamnik k svojemu bratu, ki je bil ondi gvardijan frančiškanskega samostana. Mati pokropila je pot svojega ljubčka s svojimi solzami, Franeka pa z blagoslovljeno vodo ter ga je »z Bogom« odpustila. Modri oče pa, ki sicer ni bil gostih besedij, imel je danes za svojega sinka tako dolg krščanski nauk, kakor je daleč od Braslovč do Kamnika. To je bil prvi in zadnji daljši opomin očetov do Franeka, in oče ga je končal z besedami: »Zdaj pa Franek, kakor si-boš postlal, tako boš počival«. — Očetova beseda in pa veliki zvon naj se redkokedaj glasita. Rosica o pravem času zrahlja prst; zemljica kar zeva po njej in se je ne more dosti napiti; vedni hlišč pa izpere zemljo, da koreninica ne najde dosti živeža v njej.

¹⁾ Gal. 1, 15.

V Kamniku obiskal je tretji razred samostanske šole ter ga izvršil z najboljšim uspehom; priboril si je prvo darilo.²⁾ Uzor njegov, na katerega je gledal, bil mu je njegov pobožni in možati stric. V samostanu pri dobrem stricu bilo je za Franeka veselo življenje. Očetje dajali so mu v prostih urah kaj malega opraviti in Franek bil je vsak čas poslušen deček. Zlasti pa zjutraj ni nikdar zaspal, če so duhovniki še tako zgodaj šli k oltarju. »Spal sem na vso moč rad, a ne spominjam se, da bi kedaj zamudil sveto mašo«, dejal je rajni. Streči pri svetih mašah bila mu je največja radost. Ljudje so se opozarjali na njega, tako lepo se je vedel pri sv. maši. — Časih človeka mika soditi potem, kako se ministranti nosijo pred oltarjem, ne le duhovnike, nego tudi meriti duhovno življenje župnije sploh.

Slovenci v Marijinem Celju 1894.

Slovenci smo ubog in reven narod, zato kaj radi iščemo pomoči. Smo pa tudi veren narod, zato pomoči iščemo pri tisti, ki je najboljša pomočnica, ki jo kličemo »pomoč kristjanov«, pri Mariji. Častimo jo z gorečimi molitvami, s pesmami, z obiskovanjem njej posvečenih cerkvá itd. Tako se je tudi razlegalo povabilo po Spodnjem Štajarskem pred kakimi 20 dnevi: »pojdimo v Marijino Celje na božjo pot!« Klic ni izostol brez odmeva.

Veselo so hiteli (bilo nas je nad tisoč) iz vseh krajev lepe lavantinske vladikovine pobožni Marijini častilci v petek zvečer dne 10. avgusta, ter so se s posebnim vlakom peljali na Zgornjo Štajarsko, kjer ima ona svoj čudežni tron. Oh, ganljivi trenotki so bili, slišati na vlaku pobožne molitve in svete pesmi, ki celo noč niso prenehale. V soboto 11. zjutraj pridemo v Neuberg vsi veseli, le nebo se je černo držalo, ter je celi dan lilo, da smo zvečer vsi utrujeni, mokri in premrazni po velikih teškočah prispeli v Marijino Celje.

Kdo popiše radost pridnega sina in zveste hčere, ki se povrnefa iz dalnje tujine k ljubi materi — tako se je nam godilo, ko smo prvokrat vstopili v Marijino svetišče. Svetle solze, solze ljubezni zablščale so v očesu vseh, potem si slišal le zdihovanje in šepetanje ustnic — razkrivali so revni otroci zdaj svoje težave Materi in njih polagali v njeno milostno naročje. Pred mrakom imeli smo vhod, ki se je vršil zavoljo dežja v cerkvi, na to pa slovesne večernice. Po večernicah razšli so se romarji kmalu na svoja stanovanja.

V nedeljo nam je nebo pokazalo mileje obličje, vendar mrzla planinska sapa nam ni kaj prilegala. Ob pol desetih je bila slovenska pridiga. Mila je beseda materina, a veliko milejša v tujini. Mogočno so donele besede Mariji v čast, nam pa v veselje, saj so prišle iz srca našega dra. Medveda. Po pridigi bila je slovesna sv. maša levitirana, katero je služil č. g. dr. Medved in so mu stregli č. gg. Pignar, župnik pri Mariji Snežnici in kaplana Veternik, Trboljski, in Tomažič, Konjiški.

Slovenci ljubijo svoje dušne pastirje — premil. knezoškofu. To svojo ljubezen in vdanost pokažejo radi pri vsaki priložnosti, tudi tukaj jih nismo pozabili. Poslali smo jim vdanostni brzojav, da čez tisoč Lavantincev moli pred Marijinim oltarjem za svojega nadpastirja. Milostno so nas blagovolili zahvaliti brzojavno: »Mati božja naj milostno vslíši goreče prošnje svojih otrok, pobožnih Lavantincev, katere v duhu blagoslovim. Mihael, knezoškof.« (Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Izdatno sredstvo zoper muhe.

Vsakemu gospodarju je menda dovolj znano, koliko sitnosti in nadlege povzročujejo muhe v hlevih. Na noben način se jih ne more odkrižati; nekatero leto jih je kar vse črno. Krave zgubijo dosti mleka, ker nimajo miru, konji in voli trpijo pred njimi ter se jim ne morejo nikakor dovolj ubraniti. Kaj pa, ko bi v takih slučajih poskusili gospodarji sledeče prav priprosto in vredno sredstvo?

Kedar so muhe že presitne in jih je že prav veliko število, prilepi ali priveže se na stene in na stebre v hlevu papir, ki je namazan z lepom ali limom. Med lim se pridene skoraj tretjina sirupa in to sredstvo pomagalo bo gotovo. Muhe se bodo same od sebe v obilnem številu posedle na lim in obsedele.

Ko bi se jih pa še le premalo polovilo, pomaga se lahko. Vzami prav košato vejo, zapri hlevina vrata, ter odganjaj nekoliko časa muhe od živine. Ne bo treba dolgo čakati, in ves papir bo črn samih muh. Ko jednega odtrgaš ali odvežeš, pa z novega začneš, dokler se ti zdi, da je še veliko muh.

Med za otroke.

Otroci, ki naglo rastejo, so zaradi tega blede in upadli in kažejo veliko hrepenenje po slaščicah. Nikoli jim ne more mati sladkorja dosti skriti. A ta želja je vtemeljena v potrebi, da se telesu privedejo tvarine, ki naglo in neposredno pridejo v kri in tako rast podpirajo. Med take slaščice se šteje v prvi vrsti sladkor, ki daje trupu notranjo toploto. A tudi narava sama nam podaje čisto sladko tvarino, ki vsled svojega obilnega vinskega sladkorja in vsled pomanjkanja dušičnih sestavin najložje prehaja v kri. To je med ali strd.

Posebno se priporoča toplo, z medom oslajeno mleko s črnim kruhom. To je za mladino istinito najzdravejši, najtečnejši in najprebavnejši zajutrek, sosebno po zimi. Mleko in kruh nasitita želodec, med daje potrebno toploto, živahnost in prožnost. Da je med neprebaven in da obleži v želodcu, so le predsodki. Samo tedaj je med neprebaven, ako se vživa v veliki meri, brez kakega drugega jedila, brez kruha. A z dobrim domačim kruhom koristi med vsakemu, gosposkemu in preprostemu otroku mnogo več, kakor polne škatlje biškvi (suharja), ekstraktov, slaščič itd.

Prejšnja leta, v začetku našega stoletja bilo je še mesto obožavane bele kave v navadi mleko z medom in lica so bila takrat mladeničem in deklicam drugačna, kakor zdaj brez vseh umetnih lepotil. Dandanes je žalibog, tako toži G. L., sladkor pregnal med tudi tam, kjer bi nikdo ne bil mislil (v kmečkih hišah) in za to je vporaba medu, kateremu se ne more odrekati vsestranska zdravilna moč (lekovitost), vedno redkejša in vsled tega tudi njegovo pripravljanje. V najnovjših letih začelo je razumno domače zdravilstvo po svoje med zopet v svojo nekdanjo ceno in čast spravljati. V Švici, v Rusiji in med Poljaki se že rabi večinoma med z mlekom ali maslom ali kruhom posebno pri zajutreku mesto kave. Skušnja seveda zopet kaže, kolike vrednosti je med za občno zdravje ne le otrok, temuč tudi odraslih. Ni toraj v nobenem oziru napačno, če daje gospodinja otrokom med na kruh, nikakor. Boljše stori, kakor da bi pustila si sladkor vzmikati ali jih zalivala s prazno, a precej drago kavo. Začelo se je že tudi v naših krajih bučelarstvo veselo razvijati in razumno gojiti. Le vrlo naprej — bučelice poplačajo mali trud bučelarja prav obilno!

²⁾ Dobil je „Biblische Geschichte des neuen Bundes“.

Sejmovi. Dne 7. septembra pri Sv. Jederti pri Laškem, na Sv. gorah, v Vojniku in Slivnici pri Mariboru. Dne 10. septembra v Apačah, Gomilici, pri Sv. Jakobu pod Kalobjem, pri Sv. Janžu pri Spod. Dravogradu, v Kostrivnici, Rušah, na Spodnji Polskavi, pri Sv. Juriju v Slov. gor. in v Šmariju. Dne 11. septembra v Loki. Dne 13. septembra na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem). Dne 14. septembra v Kaniži pri Ptuj (svinjski sejem), v Rogatcu in Golobinjaku pri Planini.

Dopisi.

Iz Maribora. (Zahvala.) Za prijazno sodelovanje pri prvi veselici »Delavskega bralnega in pevskega društva« v Mariboru se najpristrčneje zahvaljujemo blagim gospicam in gospodom tamburaškega zbora Mariborske čitalnice, ter odkrito priznavamo, da je izborna tamburaško sviranje največ pripomoglo do toli sijajnega vspeha veselice. Posebna hvala pa še gospodu vodji slav. tamburaškega in delavskega pevskega zbora, kajti njega spretnemu vodstvu imamo se zahvaliti na tem, da bode veselica ostala v prijaznem spominu slovenskega občinstva, vzlasti naših slovenskih delavcev, kojih večina poprej še nikdar ni bila slišala takšne godbe. Zahvaljujemo se pa tudi slovenskemu razumništvu za mnogobrojni pohod in veledušne podpore, ter slavni Mariborski čitalnici, koja nam je bila radovoljno prepuštila svoje prostore za pevske vaje.

Odtor »Del. braln. in pevs. društva«.

Iz Marenberškega okraja. (Zbor.) Blagi rodoljubi! Povabljeni ste 16. septembra t. l. v Vuhred na zborovanje Ciril- in Metodove podružnice. Nebrižnost naj izgine iz srca vsakega rodoljuba. Sedaj je čas, v katerem mora vsak, ki čuti v svojem srcu ljubav do materinskega jezika, ki ljubi svoje rojake in čisla svojo domovino, da se pokaže tudi na istem mestu, kjer se zboruje in nekoliko žrtvuje za mili narod, posebno za slovenske šole. Kje je podlaga naši bodočnosti, kje narodnega čuta zmaga in slava, ako ne tamkaj, kjer se v otroška srca polaga kal narodnega duha? Udeležba pri zborih naših nasprotnikov je živahna in nam daje pogum, enako ravnanje. Tako rekoč s posilnimi prošnjami se istih zborovanj udeležujejo tudi Slovenci, ki bi morda k nam prišli, ako bi mi toliko sile z dopisi delali kakor »nemški šulvereinski votri«. Oni gredo celo za plote in prelaze ter jih veliko pritirajo na prostor, kjer se denar pobira tudi od Slovencev in pošilja v Berlin v nemški »rajh«, a nikoli katoliškemu šolskemu društvu na Dunaj, kar nam je dokaz, da nam ne želijo samo narodnosti vzeti, temveč nas tudi izgojiti za »piklhaube«. Zato pa vzdramite se in pridite na zborovanje in položite velikodušno svoje darove na oltar slovenskega naroda, to je v belo Ljubljano, kjer je središče našega katoliškega slovenskega šolskega društva, ki zdatno vzdržuje in podpira slovenske šole in želi rešiti, kar je našega! V Marenberškem okraju je dalo društvo šoli na Remšniku 1000 fl. Ako se vzdramite, bode tudi vam, dragi rodoljubi, društvo pomagalo iz šulvereinskih krempljev!

Iz Gornje Radgone. (Bralno društvo.) Na drugem mestu objavljamo vabilo k ustanovni slavnosti našega novega bralnega društva dne 16. septembra t. l. Kakor se iz njega razvidi, bode vsposed prav mnogovrsten in zanimiv. Obljubili so nam svoje sodelovanje Kapelski, Št. Jurijski in Ljutomerski ter Malonedeljski pevci in pa, kar posebno naglašamo, tudi vrli Cvenski tamburaši. Kdor še ni slišal milih glasov tamburic, ne sme zamuditi te lepe prilike. Divil se bode tej krasni

narodni godbi, godbi, s kakoršno se moremo le mi Jugoslovani ponašati. Nadalje nam je zagotovljena tudi obilna udeležba iz Maribora, Celja, Ptuj, Ljutomera itd. To nam je dokaz, kako živo se na daleč okrog zanimajo naši rojaki za naše toli potrebno bralno društvo in sploh za naše razmere tu na obnevarjeni meji. Za temi gosti iz tujih krajev pa ne smemo mi domačini iz Gornje-Radgonskega okraja zaostajati. Nobena vas ne sme izostati. Naše društvo namenjeno je v prvi vrsti za prebivalstvo Gornje-Radgonskega okraja, in posebno za kmete. Pokažite torej pred vsem vi, kmetje Gornje-Radgonskega okraja, z obilno udeležbo, da veste ceniti važnost bralnega društva in da ljubite svoj krasni rodni dom! Na svidenje tedaj dne 16. septembra ob 1/24 uri pri Škerlecu!

Od Sv. Jakoba v Slov. goricah. (Dopisnik »Mariboržanke« kaznovan.) Večkrat je »Mariboržanka« neslane dopise prinašala od Sv. Jakoba, v katerih so bili sedaj gg. učitelji, sedaj domači g. kaplan, zadnje tudi g. Vincenc Bauman napadani in ostudno obrekovani. Dopisun je prihajal čedalje predrznejši; č. g. Baumana je imenoval v nekem dopisu noroglavca, kar je dajalo tako sirovo napadenemu gospodu povod, pritožbo zoper dopisuna sodnijsko vložiti. Po dognani sodnijski preiskavi v Mariboru se je pravi dopisun zvedel v osebi Alojzija Ferk, nekega posestnika v tukajšnji občini, ki je ove psovke poročal, sestavljal in popravljaj pa je dopise gotovo kak drug zviti mojster, le svoje ime je moral Alojz Ferk podpisati. Na dan pred sodnijsko obravnavo v Celju je povzročitelj ovih dopisov kot odgovorni dopisnik v Celje prilezel ter pred zastopnikom g. Baumana, g. dr. Ivanom Dečko, odvetnikom v Celju, klečeplazil in lepo vse poplačal, kar je zastopnik zahteval, seveda precej dobro, in je moral še vesal biti, da se je dal g. zastopnik omehčiti, da je tožbo nazaj vzel. V »Mariboržanki« pa je moral vse laži in psovke preklicati in odpuščenja prositi. Kdo je neki nevednega kmetiča tako preslepil, da je med dopisune »Mariboržanke« zašel v svojo največjo škodo? Največ na tem je kriv tukajšnji občinski pisar in neki Mariborski hujskači, ki so reveža tako dolgo zoper učitelje in duhovnike šuntali, dokler ga niso v svoje mreže vlovili. Sedaj se mu pa »Mariboržanka« roga v nekem dopisu, imenuje ga volka v ovčji koži, zato ker je nemškutariskim lisjakom hrbet obrnil. Alojz Ferk se je namreč sedaj pridružil nekaterim poštenim slovenskim kmetom, ki so pri Mariji Snežni na Velki posojilnico ustanovili; prav je storil.

Od Sv. Jakoba v Slov. gor. (Občinske volitve) so bile dosedaj že trikrat ovržene zaradi mnogih nepostavnostij od nasprotne stranke; pri zadnjih volitvah v spomladi so taki volili, ki nobene pravice nimajo; tako postavim je v drugem oddelku volil neki Alojz Flucher, ki ni nobeden davkoplačevalec, ampak pri svojem očetu hlapčuje; po takih nepostavnostih se volitve zavlečejo, vsled tega sedanji predstojnik že šesto leto nepretrgano županuje občini ne na veliko korist; od dne 31. julija 1893 je že v preiskavi zaradi mnogoterih nerednostij, kakor je »Slov. Gospodar« že v svojem času poročal. Kedaj bo tega konec!?

Iz Ormoža. (Svetlemu cesarju na čast.) Čitalniški odbor je sklenil, da se priredi v proslavo rojstnega dne Nj. veličanstva Franca Jožefa velika veselica na vrtu gospé Kapusove in sicer se je odločila na dan 19. avgusta t. l. No, v jutro 19. avgusta nismo bili nič kaj zadovoljni, nebo je bilo pokrito z gostimi oblaki, in dež je lil neprenehoma. Nekateri nemčurske glave so se včasih prikazale na trgu ter gledale škodoželjno kvišku. Vkljub neugodnemu vremenu so se proti četrti uri pripeljali gosti iz Hrvaškega, mnogobrojno so se

udeležili veselice udi pevskih društev »Vila« in »Radničkoga društva« iz Varaždina, z vlakom ob petih pa so se pripeljali sosedi Središčani. Skoraj bi nam manjkalo prostora v dosta velikem vrtu. Tudi nebo se je zjasnilo in pri začetku programa zasijalo je solnce, vsled česar je zavlada večja živahnost in veselost, saj se je bilo nadjati lepe, če tudi hladne noči. Čitalniški pevci in nekatere gospice učiteljice ter gospodje učitelji, kateri so iz prijaznosti sodelovali, zapeli so najprej Rusanovo pesem: »Budnica«. Zatem je pozdravil gosp. dr. Geršak navzoče goste, čitalniške prijatelje in ude. Opomnil je, da je letos deset let, odkar so ustanovili ormoški narodnjaki čitalnico, da slavi čitalnica s proslavo rojstnega dne Nj. veličanstva Franca Jožefa h krati tudi svojo desetletnico. Po govornikovem odstopu so javili navzoči svoje simpatije in ljubezen do požrtvovalnega rodoljuba z navdušenimi »Živio« in »Slava«-klici. Sledečo pesem »Kiselica siadka« je pel mešani zbor. O našem mešanem zboru rad človek vedno in z veseljem govori. Le zloba ali nevošljivost bi mogla o njem drugo, kakor najboljšo sodbo izreči. Za to pa se mora čitalnica zahvaliti svojemu kapelniku, gospodu nadučitelju Vabiču, koji se v resnici v pravem pomenu besede žrtvuje. Slavnostni govornik, gospod Rajšp, nam je naslikal viharne in mirne dneve, katere je imela Avstrija pod slavno vlado cesarja Franca Jožefa, naslikal nam ga je kot človeka, kot vladarja, ter sklenil svoj govor s trikratnim »živio« na cesarja. Gromoviti »živio« so zaorili, pevci so zapeli s spremljevanjem godbe cesarsko pesem, katero so navzoči stojé in odkriti poslušali. Ostale pesmi proizvajale so se z največjo natančnostjo ter so se morale na zahtevanje občinstva večinoma ponavljati. Oficijelni del zaključil se je z našim »Naprej«. Urnobesni »živio«-klici zadoneli so iz vseh grl, ploskanju in odobravanju ni bilo ne konca ne kraja. Zabavni del postal je zelo živahen, navzoči hrvaški pevci so zapeli več pesmi ter bili vsled tega predmet najsrčnejšim ovacijam. Na jedni in drugi strani vzdignili so se govorniki, v borbi za narodni obstanek utrjeni možje, slavili naše bratstvo, koje se naslanja na stoletja, napivalo se je slobodi in napredku hrvaškega in slovenskega naroda. Mladi svet se je začel sukati na plesišču. Končno se prav iskreno zahvaljujemo gospodičinama M. in A. Štupca na prijaznem sodelovanju ter kličemo vrlima rodoljubkinjama: Slava!

—r—

Iz Celja. (Dijaška kuhinja.) [Dalje.] Č. g. Ant. Ostrožnik, župnik v Pamečah 2 gld., g. Anton Topolovšek v Trbovljah 1 gld., č. g. Fran Vračun, kaplan v Št. Ilju pod Turjakom 2 gld., gosp. Vinko Kolšek, c. kr. notar v Kranjski gori 2 gld., č. g. Anton Ribar, župnik na Planini 5 gold., č. g. Martin Brezovšek, župnik v Šmartnem na Pohorju 5 gld., č. g. Jakob Krušič, župnik v Št. Andražu 2 gld., č. g. Anton Veternik, kaplan v Trbovljah 3 gld., gospa Neža Kralj, posestnica v Trbovljah 5 gld., g. Gomsil Franc, gostilničar v Ormožu 1 gld., g. Ferdo Roš, župan v Trbovljah 3 gld., č. g. Pavel Hrovat, župnik v Št. Joštu na Kozjaku 5 gold., č. g. Gregor Presečnik, župnik v Podgorju 3 gld., gosp. Venceslav Waurus v Radgoni 3 gld., č. g. Žehelj, župnik v Mozirju 5 gld., č. g. Fran Smrečnik, župnik v Št. Ilju pri Gradiču 3 gld., č. g. Mih. Strašek, župnik v Št. Janžu na Peči 2 gld., č. g. Jak. Planinšek, umir. duh. v Algersdorfu 1 gld., mil. prevzv. gosp. dr. Mihael Napotnik, knežškof Lavantinski v Mariboru 10 gld., č. g. Valentin Par, župnik v Gotovljah 5 gld., gospa Josipina Prus-ova v Konjicah 5 gld., č. g. M. Stoklas, dekan v Braslovčah 2 gld., g. Ivan Drobnič, veleposestnik v Laškem trgu 2 gld., č. g. Mil. Senski v Solčavi 3 gld., č. g. Jak. Menhart, kaplan pri Vel. Nedelji 3 gld., gosp. Andrej Elsbacher, veletržec v Laškem trgu 5 gld., gosp.

Jakob Pukl, na Dunaju 5 gld., g. Anton Šlamberger, c. kr. notar v Ljutomeru 3 gld., g. dr. Josip Vrečko, odvetnik v Celju 3 gld., g. Fran Jerše, c. kr. davkar v Laškem trgu 1 gld., g. Gašpar Šorn, posestnik v Grajski vasi 1 gld., g. Anton Thaller, posestnik v Št. Ilju v Slov. goricah 2 gld., visokorodna grofica Nugent v Bocen-u 5 gld., g. J. Kodela v Gradcu 2 gld., č. g. Jakob Zupanič, župnik pri Sv. Ožbaltu 1 gld., g. Franc Kalan v Trbovljah 2 gld., č. g. Ivan Zadravec, kaplan v Prihovi 1 gld., g. Ivan Vilhar v Ljubljani 5 gld., č. g. Al. Šoba, kaplan v Pišecah 1 gld., č. g. dr. Jan. Ev. Lipold, župnik in deželni poslanec v St. Petru pod Sv. gorami 5 gld., slavni okrajni zastop Vranski 10 gld., g. Anton Turnšek, veletržec v Nazaretu 5 gld., slavna posojilnica v Ormožu 15 gld., slavna občina trga Vransko 5 gld., č. g. Jos. Muha, župnik v Skomrah 2 gld., gosp. Anton Flis na Vrhnikih 2 gld., č. g. Jožef Kolarič, župnik pri Sv. Martinu na Paki 5 gld., slavno županstvo trga Mozirje 10 gld., č. g. M. Meško, župnik pri Kapeli 3 gld., g. Mihael Novak, c. kr. okr. sodnik v Kostanjevici 5 gld., č. g. Anton Lednik, župnik v Podsredi 5 gld. in na dan godu preč. gosp. kanonika Jan. Ev. Bosina, dekana v Kozjem nabranih 8 gld., g. Ivan Kranjc, veleposestnik v Velenji 5 gld., g. France Eler, učitelj na Zili 2 gld., slavna posojilnica v Makolah 10 gld., gosp. Ivan Kačič, c. kr. notar v Šoštanjju 4 gld., gospa Neža Kužner pri Sv. Kunigundi na Pohorju 1 gld., č. g. Matija Sternad, župnik na Ljubnem 5 gld., g. Mihael Kuder, veleposestnik v Voglajni pri Slivnici 10 gld., č. g. Ivan Kozinc, župnik pri Slivnici 2 gld., g. Franc Kranjc, nadučitelj v Slivnici 2 gld., č. g. Karol Gajšek, kan. in dekan na Doberni 3 gld. 50 kr., g. Jul. Zigan, trgovec na Polzeli 5 gld., g. F. Matjašič v Ptujju 1 gld., slavni okrajni odbor v Kozjem 10 gld., slavna posojilnica na Vranskem 10 gld. (Konec prih.)

Iz Skomer. (Slovo.) Redko kedaj zveš, dragi »Slov. Gospodar«, da na visokih Skomrah živijo zvesti Tvoji spoštovalci. Naj ti toraj poročam, dragi moj, kar nam je najbolj pri sre. Že dne 21. avgusta t. l. so bili prišli Konjiški vlč. gospod dekan k nam, da so izprašali naše otroke iz kršč. nauka ter so vzeli z ram našega gospoda župnika Josipa Muha skrb za našo faro. Naložili so tisto skrb, kakor so nam to v pridigi povedali, po škofovem naročilu na rame Vitanjskega gospoda župnika, nam zapuščenim sirotam so pa naročili, Boga prositi, da bi nam kmalu poslal prepotrebne naslednika čast. gospodu Muhi. Ta gospod se ravnokar selijo v nižino k M. B. v Olimje, kjer bodo bližej ceste in kar je za njihovo bolezen še važnejše, blizo zdravnika. Niso bili celo štiri leta v Skomrah, a ta fara jim bo vedno dolžna hvalo in zahvalo za to, kar so tukaj storili. Prenovili so cerkev in farovž, a kar je še vse več vredno, prenovili so po sv. misijonu l. 1892 vso faro. Božja Mati naj jim obilno poplača trud, katerega so imeli na visokih Skomrah. Upamo, da jih Olimčanje vsprejmejo z vsem spoštovanjem in z vso ljubeznijo, ki se spodobi odposlanca Gospodovemu.

Iz Konjiškega okraja. (Petdesti rojstni dan.) Predpretečeni petek, na god sv. Jerneja, bil je dan veselja za celo Konjiško prelepo nadžupnijo. Velč. gospod nadžupnik slavili so spolnjenih 50 let. Pridni farani so tokrat, kakor vsakokrat, pokazali, da vedo ceniti velike zasluge in dobrote, ki so si jih v dveh letih po njih dobili. Bog še Vas mnogo, mnogo let ohrani, velečastiti gosp. nadžupnik, nadžupniji, vladikovini in ljubi domovini!

Iz Ptujja. (Izjava.) Odbor »Slovenskega pevškega društva v Ptujju« je po časopisih naznanil, da bode letos veliki koncert dne 8. septembra 1894 v prostorih »Narodnega doma«, oziroma v prostornem vrtu

č. oo. minoritov v Ptuj. Vse priprave so bile tako urejene, da se koncert sijajno in dostojno vrši. Vojaška godba 47. ces. in kr. pešpolka obljubila je sodelovanje in vojaška oblast sama določila dan koncerta in sprejela primerno zadajo. Pred par dnevi je vojaška oblast odpovedala sodelovanje iz službenih ozir. Podpisnemu odboru ni bilo mogoče pravočasno druge godbe dobiti. Toraj se mora običajni slavnostni koncert za leto odpovedati. Da se ustrezne društvenim pravilom, bode se pozneje sklical občni zbor društvnikov v to svrhu, da se voli novi odbor, in da se gledé lastne godbe ukrenejo koraki, ki bodo osigurili društvu možnost izvrševati svoj društveni namen.

Odbor »Slov. pevskega društva« v Ptuj.

Iz Ljutomera. (Primicija.) V nedeljo dne 19. avgusta oblekel je naš trg slovesno obleko. Tukajšnji rojak g. Alojzij Rožman iz Krapja obhajal je novo sv. mašo. Ljutomeržani so seveda takih slovesnostij vajeni; v zadnjem desetletju imeli so pet novomašnikov, a od tistih so pa žalibog že trije rajni in sicer Žnidarič, Simonič in Heric. Cerkvni govor je imel pri tej slovesnosti č. g. Tomazič iz Konjic in sicer o pravilu in plačilu duhovnika. Primicija bila je narodna veselica in smo se prepričali o zavesti narodnega kmeta. Želimo gosp. novomašniku v prevzvišenem stanju božjega blagoslova, v nebesih pa nevsahljivo krono!

Iz Ptuj. (Bakljada, romarji.) Na Velike maše dan pripel je tukajšnji glavar prejšnjemu ptujskemu županu Ecklu Franc-Jožefov red na prsi; zvečer pa so mu hvaležni Ptujčani priredili lepo bakljado. Tu vam je bilo krika. Navdušeni »hoch« se je razlegal do nebes. No, naj imajo to veselje, saj Slovenci radi privoščimo vsakemu svoje. Ali da so imeli same svoje, bi ničesar ne rekel, toda na svoje oči sem videl, koliko Slovencev je iz dna svoje slovenske duše klicalo za nje izdajalski »hoch«. Organizacije, navdušenja za narodno delo nam manjka in tako je priprosto slovensko ljudstvo v Ptuj izročeno na milost in nemilost nemškim in nemškutarskim »lačenbergerjem«. Lep je bil ta nemški »triumf« zvečer, a dosti lepši zdel se mi je drugi dan na Rokovo slovenski. Vrnili so se namreč naši romarji iz Šmarja domov ter v veliki procesiji pripeli in primolili v mesto. Slovenske pobožne pesmi in molitve so se tudi mogočno glasile in odmevale proti nebesom. Čez 100 deklet imelo je sveže venčke na glavi. Srce mi je poskakovalo veselja, ko sem gledal naše vrlo ljudstvo in poslušal njegovo krasno petje. Bila vam je to tudi bakljada, toda vse drugačna nego nemška. Tam so gorele baklje, spremljane od strašnega in izzivajočega hoch-krika, tu pa so gorela srca v pobožni molitvi, katero je poviševalo navdušeno pobožno petje. Kaj ne, čitatelj, da je to tudi bil »triumf«, pa slovensk. Daj jih Bog še veliko, teh vsaj nihče prav prepovedati ne more.

C.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nj. veličanstvo svetli cesar so zadnjo nedeljo dospeli v Landskron na Češkem k vojaškim vajam in so bili sijajno vsprejeti. Svetla cesarica pa se je odpeljala v Miramar pri Trstu in od tam na posebni barki na grški otok Krk. — Letos si je več imenitnih liberalcev vzelo življenje, kakor poslanec Žak in nedavno baron Mundy. Liberalci so za preprosto ljudstvo v vsakem oziru slabi učeniki. — Mesto Hainburg ob Donavi je 1. in 2. sepremra obhajalo tisočletnico svojega obstanka.

Češko. V Pragi je umrl slavn čški rodoljub Vojteh Naprstek v 69. letu svoje dobe. Slovenci, ki so bili kedaj v Pragi, gotovo se spomijajo tega vrlega moža. — Narodopisna razstava je v Kraljevem Gradcu. Hvalijo jo, da je najlepša med vsemi dosedanji te vrste. Čehi pač znajo prirejati razstave.

Štajarsko. Dosedanji deželni šolski ogleda dr. Jarz, mož zelo pravičen, je prestavljen na Moravsko in na njegovo mesto pride liberalni profesor Linhart iz Ljubljane. Za naše ljudsko šolstvo se bodo zopet začeli slabi časi. — Graško razstavo maloobrtniških strojev in orodja je 1. septembra odprl trgovinski minister, grof Wurmbrand, in je obljubil, da bode vlada zanaprej pomagala malim obrtnikom. Ko le te besede ne bi samo besede ostale!

Koroško. Dne 29. avgusta je jako silno in gosto padala toča po Celovcu in okolici in napravila ogromno škodo na polju in vrtovih. — V tej kronovini morajo izvoliti tudi dva poslance za deželni zbor. Kmetске občine Sv. Mohor-Trbiž-Podkloster si bodo gotovo izbrale krščrskega moža.

Kranjsko. Poljedelsko ministerstvo je kmetijski podružnici v Škocijanu na Dolenjskem podelilo 500 gld. za napravo ameriške trtnice. — V Kočevju bodo ustanovili slovensko ljudsko šolo za otroke slovenskih premogokopov. Nemški zagrizenci že kričijo o zatiranju nemštva. Kaj pa še! — Katoliška politična shoda v Vipavi in pri Treh Farah sta bila velikanska.

Primorsko. Društvo »Sloga« vzdržuje v Gorici šest razredov slov. ljudske šole in tri otroške vrtce. — Tržaško namestništvo je sicer razpustilo občinski zastop v Podgradu, ali novih volitev pa ne razpiše, kakor to veleva postava. — V Buzetu v Istri je za župana izvoljen izvrstni mož dr. Trinajstič.

Ogersko. Sedmograški Saksonci so se tudi začeli dramiti. Vedno bolj se prikazuje neko nasprotovanje proti ogerski vladi. Dva glavna lista že zahtevata, da saksonski poslanci naj izstopijo iz vladne stranke, kateri že tako dovolj prede za trdno večino.

Gališko. Na deželni razstavi v Levovu sta bila ministra Plener in grof Schönborn. Oba so Poljaki izvanredno gostoljubno vsprejeli. — Poljski kmetiski shod se je izrekel za direktne volitve v kmetiskih občinah in za občno volilno pravico delavcev in celo žensk. No, ženskam naj bode kuhlja dovolj!

Vunanje države.

Rim. Dne 2. septembra je bilo 20 ogerskih profesorjev pri maši sv. očeta. Pri tej maši je bilo tudi nekaj romarjev iz Kanade. Po maši so papež z vsakim nekaj besed spregovorili.

Italjansko. Vlada ne bode pošiljala, kakor je bila sklenila, anarhistev na neki otok v Rudečem morju, ker bi to preveč stalo, ampak na bližnje manjše italijanske otoke. — Milanski mestni zbor je vlada razpustila, ker so mestni očetje dokaj slabo gospodarili in so nekateri bojda nevarni državni.

Francosko. Grof Pariški, ki si vedno prisvaja pravico do francoske kraljeve krone, leži na smrtni postelji. — Družba zagovornikov sv. Stola ali papeževih pravic se bode v kratkem sešla v Parizu. Predsedoval ji bode škof grenobelski.

Belgijsko. Vsi katoliški veljaki so sklenili, da hočejo pri bodočih volitvah za državno zbornico zložno postopati, sicer jih bodo na večih mestih premagali liberalci ali socialisti. — Shod katoliških Flamancev je sklenil, da mora njih flamanski jezik biti povsod jednako-praven s francoskim jezikom, ki je v Belgiji to, kar pri nas hoče biti nemščina.

Nemško. Na Pruskem še nikakor radi ne nastavijo takih katoliških župnikov za šolske ogleda, kateri so se v kulturnem boju pošteno obnašali. — V Berlinu se je one dni usmrtila anarhistinja Wabnitz. Anarhisti so ji napravili velikanski pogreb. Blizu tisoč vencev, nekaj je bilo dragocenih, so jej poklonili. Polcija je stroga pazila, da se ni red kalil.

Rumunsko. Na večih krajih je bil hud potres. Posebno je veliko škode napravil v Bukareštu, glavnem mestu, in v Galacu. — Tudi v tej državi delajo dolgove. Oni dan je vlada sklenila vzeti na posodo 120 milijonov frankov za grajenje novih železnic.

Bolgarsko. Koncem tega meseca bodo volitve za sobranje. Gotovo je, da bode vlada pri novih volitvah dobila večino; kajti voljena bode večina sedanjih poslancev. — Nedavno je bil ministerski predsednik, Stojilov, v Varni. Obetal je v daljšem govoru meščanom, da vlada ostane v sedanjem tiru.

Turško. Sultan je podelil drugemu sinu črnogorskega kneza, Mirku, veliki kordon Osmanje reda. — Carigrajski pravoslavni patrijarh ali očak hoče sklicati na posvetovanje vse pravoslavne škofo. Vemo, da ga pravoslavni škofje iz drugih držav ne bodo ubogali.

Azija. Kako se vojskujejo Japonci in Kitajci, za danes nič gotovega ne moremo poročati. Da na Kitajskem ni varno za tujce, razvidi se iz tega, ker so oni teden kitajski vojaki umorili francoskega carinskega nadzornika v Moncayu in odvedli njegovo ženo in hčerko. — Vojake nizozemske naselbine na otoku Lombok so domačini večinoma pomorili.

Afrika. Mlademu 17letnemu sultanu v Maroku še se ni posrečilo, v deželi napraviti mir in si utrditi vlado. Dobro je zanj, da ima zelo razumno mater. One dni jo sultan pisal španjski kraljici, da so prebivalci nevoljni na angleškega in francoskega konzula ali zastopnika v Fezu, in prosi kraljico, naj ne pošlje konzula v Fez.

Za poduk in kratek čas.

Stariše naj zanima to, kar se otrok v šoli uči.

(Iz A. Kosijeve knjizice: „Stariši, podpirajte šolo!“)

Zanimanje starišev do šolskega delovanja vzbuja v otroku veselje do učenja.

Da more ljudska šola doseči kolikor mogoče svoj nameravani smoter ali cilj, treba je med drugim tudi, da se stariši doma zanimajo za to, kar se uče njih otroci v šoli. Ako otrok vidi, da se oče, mati brigata za posamezne predmete, kojih se otrok v šoli uči, z večjo pridnostjo se jih bode poprijel in uspešnejše bode mogel napredovati ž njim učitelj.

Kako lepa prilika se ponuja starišem zvečer, osobito v zimskem času, kjer je navada, da še takoj ne prižgô luči, ko se zmračí, da svojega šolo obiskujočega dečka ali deklico poprašajo po tem ali onem, kar se godi v šoli. Prvokrat seveda ne bodo mnogo zvedeli od otroka, a prepričali se bodo, da bode začel isti kasneje brez njihovega prigovarjanja o šoli in učnih predmetih ter sploh o šolskem življenju pripovedovati to in ono.

Važen je tudi trenotek, ko pride otrok s pismeno sodbo o svojih pritrditvah, pridnosti in vedenju iz šole domov, t. j. kadar prinese šolsko naznanilo. Od tega, kar porečejo stariši šolskemu naznanilu, zavisno je često vse veselje do učenja, torej ves nadaljni uspeh pri učenju otroka. Nekateri stariši podpišejo naznanilo in še niti ne pogledajo, kaj je v njem napisano. Otroci

teh starišev si gotovo ne bodo prizadevali v šolskih predmetih napredovati, saj vedó, da je starišem vse jedno, imajo li dobre ali slabe rede ali znake v šolskem naznanilu. Prav hvalevredno je ravnanje tistih roditeljev, ki otroka, ko prinese šolsko spričevalo, spodbujajo k marljivosti in vztrajnosti ter mu obljubijo tudi kakšno darilo, ako si do prihodnje razdelitve izboljša svoje naznanilo. Pisatelj teh vrstic pozna nekoliko takih vrlih starišev. Škoda, da jih ni več!

Zanimanje do šolskega delovanja kažejo stariši tudi s tem, da poprašajo svojega otroka večkrat tudi po pismenih nalogah, katere učitelj otrokom na dom daje. Skrbijo tudi, da se more učenec doma učiti, kar se mu je naložilo v šoli. Šele, ko je vse stvari za šolo vestno opravil, naj mu dadó kak domači popravek. Tudi ga naj ne pošiljajo v šolo, da ga ne bi vprašali, je li vse storil, kar se mu je naročilo v šoli. Ko otrok izdeluje domače naloge, naj stariši včasih pogledajo, kako je izdeluje. Zeló umestno je, slabo in površno izdelane naloge še enkrat pisati dati.

Nekateri šolski predmeti delajo otrokom posebno mnogo težkôc, tako n. pr. učenje katekizma učencem, ki se težko iz glave uče, istotako učenje pesmic na izust. Tu stariši prav dobro storé, ako otrokom pri učenju doma pomagajo. Ako je sestavek, ki si ga mora učenec zapomniti od besede do besede, dolg, razdeli mu ga v majhne oddelke. Naj se nauči najprej prvi odstavek popolnoma, potem še le naj prične z učenjem drugega itd., dokler ne ostane vsa tvarina otroku v spominu. Ti pa ga vestno izprašuj odstavek za odstavkom in nazadnje o vsej tvarini.

Vem, da s tem od starišev zahtevam skoraj nekoliko preveč in da nimajo vsi za navedeno ravnanje tudi potrebnega časa in zmožnostij. Toda ti moji nasveti veljajo le onim starišem, pri katerih tako pospeševanje šolskega delovanja ni nemogoča stvar.

Smešnica. Kovač Ament je slišal praviti, da na Kapli mora oprezen biti, drugače je hitro tepen. Zato je tudi prvo nedeljo celo mirno sedel v gostilnici. Španov Blaž ga gleda in reče: »Kaj-li ta kovač tako imenitno tukaj sedi?« in čof, že je kovač imel zaušnico. Kovač hiti skozi duri, a Blaž mu pravi: »Le nazaj mi pridi, še eno dobiš!« Kovač pa odgovori: »Ko bi tudi 10 zaušnic dobil, ne grem več nazaj.«

Razne stvari.

(Presvetli cesar) so društvu za izpuščene kaznjence v Mariboru iz lastne blagajnice podarili 300 gl.

(Najvišje potrjenje.) Presvetli cesar so potrdili izvolitev posestnika in župana g. Janeza Rogina v Podgorju za načelnika okrajnega zastopa Slovenji Gradec in za njegovega namestnika g. Janeza Bartha.

(Gledé novega dež. šol. nadzornika) je na volilnem shodu na Ptujski gori rekel državni poslanec g. dr. Gregorčec, da hoče kot predsednik »Slov. društva« pouzročiti najkrepkejšo agitacijo v to, da se deželni šolski svét v Gradcu po vzgledu onih v Pragi in Inomostu razdeli v dva oddelka, nemški in slovenski. Na vprašanje, hočejo ga li podpirati, zaori nad 400 slovenskih mož: hočemo!

(Vabilo.) «Kmetijsko bralno društvo» pri Sv. Ilju v Slov. goricah bode imelo prihodnjo nedeljo, dne 9. septembra, ob 4. uri popoldne v krčmi g. Bračka svoj letni občni zbor s prosto zabavo. K udeležbi vabi

Odbor.

Hmeljarjem

priporočujemo svojo komisijonalno obrt pri prodaji hmelja ter zagotovimo pošteno in hitro izvršitev.

Na vsako blagovoljno prašanje odgovarjamo prav radi ter se čisto lahko s Slovenci dogovorimo, ker smo češkega jezika v pisavi in govoru popolnoma zmožni.

Hugo Eckert & dr.,

1-5 komisijonalna obrt za kmelj
v Zateu (Saaz) na Češkem.

KONJAK.

Ta iz krepkega, na lastnih goricah zrasedena vina izvlečena Francovka je skušen pomoček za oživiljenje dušnih in telesnih močij. Zoper protin, trganje, otrpnenje udov, revmatizem pomaga čudovito in uteši bolečine. Ena steklenica velja 1 gld. 20 kr. Stari konjak je za stare ljudi in take, ki so bolni želodcu, prava dobrota. Cena 1 gld. 50 kr. Kdor naroči 4 steklenice, se mu dá škrinjica zastonj in plača se na pošti voznina. Dobi se le samo pri **Benediktu Hertl**, graščaku na Goliču pri Konjicah na Štajarskem.

Zaloga v Mariboru pri Alojziju Quandest, gosposke ulice 32-52

Tiskarna sv. Cirila

priporoča naslednje knjige:

1. „**Žalostna mati Božja**“, spisal Fr. Bezjak, župnik pri Sv. Marku, 6. natis. Obsega pouk o češčenji žal. matere Božje, pobožnost sedem petkov v čast žal. materi Božji, razne molitve in pobožnosti za god sedem žalosti Marije Device, zbirko molitev za očitno in domačo službo Božjo in precejšnje število svetih pesmi. Ta posebno za sveti postni čas primerna knjiga stane
vezana v polusnje gld. — 70
„ z zlatim obrezkom „ — 80
„ v usnje z zlatim obrezkom „ 1 40
2. „**Družbine bukvice za dekleta**“, spisal Jožef Rozman, pokojni Konjiški nadžupnik, 12. natis; namenjene v prvi vrsti dekletom Križevske družbe, pa tudi vsem dekletom sploh jako koristne, veljajo vezane v usnje z barvanim obrezkom gld. 1 30
„ „ rudečim „ 1 40
„ „ zlatim „ „ 1 60
3. „**Duhovni Vrtec**“, 5. natis, priporočanja vredna molitvena knjiga, posebno za mladino, stane
v usnje vezan z zlatim obrezkom gld. — 85
„ „ s kopčo „ — 95
4. „**Sveto opravilo**“, spisal Anton Slovsček, nekdanji viši ogleda šol, 5. pomnoženi natis; namenjeno šolarjem viših razredov, velja vezano gld. — 35
„ v polusnje z zlatim obrezkom „ — 50
„ v usnje z zlatim obrezkom „ — 60
5. „**Ključek nebeški**“, spisal Ivan Skuhala, dekan v Ljutomeru, za šolarje nižih razredov, velja vezan gld. — 30
„ v polusnje z zlatim obrezkom „ — 40
„ v usnje „ — 50
6. „**Molitve na čast svete družine**“, komad 2 kr., 100 po 1 fl. 50 kr.
7. „**Božič**“ pridnim otrokom, spisal Alojzij Vakaj, stane 15 kr.
8. „**Svete pesmi za šolarje**“, vezane 10 kr.
9. „**Zbirka narodnih pesmi**“ I. snopič 10 kr.
II. snopič 10 kr.
10. „**Ženitovanje**“ 15 kr.
11. „**Ženitovanje**“ 15 kr.

Dobiva se najceneje v podpisani lekarni,
ako se naroča po pošti.

Ubald pl. Trnkóczy

lekar zraven rotovža v Ljubljani

priporoča:

 Za trganje:

Protinski cvet (Gichtgeist) lajša in preganja bolečine v križu, nogah in rokah. — Steklenica Schützmarke, 50 kr., 6 steklenic 2 gld. 25 kr.

 Za želodec:

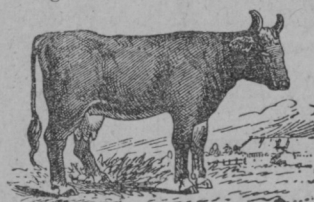
Marijinceljske kapljice za želodec. — Steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 gld., 3 tuct. 4 gld. 80 kr.

Odvajalne ali čistilne kroglice čistijo želodec pri zabasanji, skaženem želodcu. — Škatulja 21 kr., jeden zavojček s 6 škatuljami velja 1 gld. 5 kr.

Za prsa:

Planinski zeliščni ali prsni sirop za odraslene in otroke; raztvarja sliz in lajša bolečine, n. pr. pri kašlju. — Steklenica 56 kr., 6 steklenic 2 gld. 50 kr.

Redilna štupa za živino za notranjo potrebo pri kravah, konjih in prašičih. — Zavojček z rabilnim navodom vred velja le 50 kr., 5 zavojčkov samo 2 gld.

Cvet za konje. Najboljše mazilo za konje, pomaga pri pretegu žil, otekanju nog, otrpnenju v boku, v križi itd., s kratka pri vnanjih boleznih in hibah. — Steklenica z rabilnim navodom vred stane le 1 gld., pet steklenic z rabilnim navodom vred le 4 gld.

Vsa ta naštetja in vsa druga zdravilna sredstva se dobivajo v

lekarni

Ubalda pl. Trnkóczy-ja

v Ljubljani zraven rotovža

in se vsak dan s prvo pošto razpošiljajo. 7—24

Javna zahvala.

Ob bolenju moje žene Johane so gospod **dr. Gorišek** iz Ruš neutrudno 36 ur v naši hiši prebili. Jaz zahvaljujem temu zlahtnemu zdravniku rešitev moje žene in jim povem zato mojo očitno in presrečno zahvalo. Bog jim naj povrne!

Log pri Bistrici, 1. kimovca 1894.

Peter Zupančič, mlinski posestnik.

Razpis.

Na deželni vinarski, sadjarski in poljedelski šoli na Grmu pri Novem Mestu z dveletnim poučevanjem in slovenskim učnim jezikom, — izpraznjenih je sedem deželnih ustanov za prihodnje šolsko leto 1894/95, katero se prične 3. novembra t. l.

Pravico do teh ustanov imajo sinovi kranjskih kmetovalcev in vinogradnikov, ki so vsaj 16 let stari, čvrstega zdravja, lepega vedenja in so z dobrim vspehom dovršili vsaj ljudsko šolo. Prednost imajo taki kmetski sinovi, od katerih je upati, da se bodo potem na svojem domu s kmetijstvom, vino- in sadjerejo pečali.

Učenci z ustanovami dobivajo brezplačno hrano, stanovanje in poduk v šoli, obleko si pa morajo sami preskrbovati.

V šolo sprejemajo se tudi:

1. **Plaćujoči učenci**, kateri plačujejo, 30 kr. na dan za hrano in stanovanje, pa 20 gld. šolnine na leto, in

2. **eksternisti**, ki zunaj šole stanujejo, plačujejo le šolnino.

Lastnoročno pisane slovenske prošnje, ki morajo biti kolekovane s kolekom 50 kr. se imajo

do 20. septembra 1894

izročiti vodstvu deželne vinarske, sadjarske in poljedelske šole na Grmu pri Novem Mestu.

Prošnjam priložiti je rojstni list, spričevalo dovršene ljudske ali srednje šole, zdravniško potrdilo o čvrstem telesu in trdnem zdravju in župnijsko spričevalo o lepem vedenju.

Prošnjam za sprejem proti plačilu priložiti je revers ali obvezno pismo starišev, oziroma varuha zaradi vzdrževanja učenca.

Od deželnega odbora kranjskega v Ljubljani dne 24. avgusta 1894. 1-2

5—10 gld. vsakdanjega

gotovega zaslužka brez glavnice in nevarščine ponujamo vsakemu, kdor se hoče pečati s prodajanjem postavno dovoljenih srečk in državnih denarjev veljavnih papirjev. Ponudbe pod naslovom: „Lose“ an die Annonc. Exp. J. Danneberg, Wien I. Wollzeile 19. 1-10

Vinorejsko društvo

za Slovenske gorice s sedežem pri Sv. Benediktu v Slov. gor., ima svojo prvo skupščino 30. septembra t. l. Začetek ob 4. uri popoldne.

Vspored.

1. Pozdrav. 2. O vinorejstvu sploh. 3. Društvena pravila se naznanijo. 4. Volitev stalnega odbora.

Potem pa prosta zabava pri krčmarju Jožef-u Kramar-ju.

Vabijo se vljudno vinorejci iz Slovenskih goric k tej skupščini in zabavi.

1 2 Osnovni odbor.

izdajatelj in založnik kat. tisk. društvo.

Učenec

trdne postave in poštenih starišev, ki je vsaj štiri razrede ljudske šole z dobrim vspehom dovršil in je popolnoma zmožen slovenskega in nemškega jezika, se takoj vsprejme v prodajalnico z mešanim blagom pri

A. Golobu,

2-3 v Koprivnici pri Rajhenburgu.

4-4 **Štajerska deželna Rogaška slatina,** izvirek „Tempelj“ in „Styrija“.

Nova napolnitev v novi zgrajeni natakalnici, kamor se slatina naravnost izliva.

Te glavberjeve solne slatine, katera ni samo izborno sredstvo proti boleznim prebavnih organov, ampak tudi jako prijetna hladilna pijača, **ni zamenjati** z drugimi kislinami, katere se prodajajo pod imenom: „Rogaške“.

Dobiva se pri slatinskem oskrbništvu na Slatini pri Rogatici, kakor tudi v vseh prodajalnicah mineralnih vod, v specerijskih prodajalnicah in droguerijah, ki so na dobrem glasu in lekarnah.

Porodna pomočnica ali babica,

slovenskega in nemškega jezika zmožna, ki je ravnokar dovršila porodniško šolo v Gradcu, išče službe. Najljubša bi jej bila služba okrajne babice v majhnem mestecu ali v trgu. Ponudbe se prosijo na upravništvo tega lista. 2-3

Veliki živinski in kramarski sejem

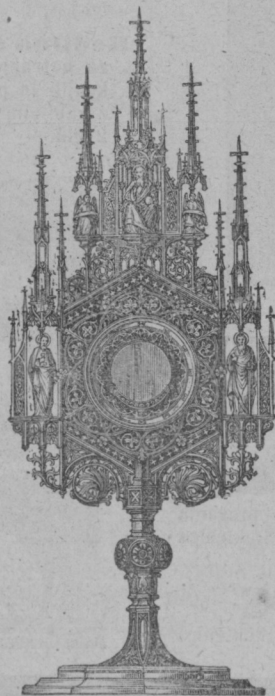
pri Sv. Antoniju v Slov. gor., v občini Cerkevjak, kateri je vsako leto na ruško soboto, bo letos zaradi svetka ponedeljek, dne 10. septembra 1894.

Občinski urad Cerkevjak,

dne 18. avgusta 1894.

Jan. Domšek,

3-3 občinski predstojnik.

Karol Tratnik,

pasar in srebrar

stolne ulice v Mariboru (Domgasse) št. 1.

priporoča se prečastiti duhovščini, cerkvenim predstojnikom in dobrotnikom za naročila

cerkvenih orod in posode,

katere izdelujem iz zlata, srebra ali bronza, ali iz pozlačenih ali posrebranih kovin na primer: monštrance, kelihe, ciborije, lustre, svečnike, križe itd. v različnih zlogih po najnovejših uzorcih in po najnižjih cenah.

Staro cerkveno orodje in posodo posebno dobro popravljam, pozlatim ali posrebrim v ognju.

4—12

Za vse moje izdelke zagotavljam.

Odgov. urednik B. Ferk.

Tisk tiskarne sv. Cirila.

(Odgov. J. Uforepec.)

Služba organista

pri župni cerkvi na Vranskem je razpisana do 15. septembra t. l. Cecilijanci imajo prednost. Prošnjiki naj pridenejo k svojim prošnjam potrebna spričevala. Zeleti je, da so izvežbani v vseh strokah cerkvene glasbe. Zasluzek se lahko povikša s privatnimi urami v tukajšnjem trgu.

2-2 Župnijski urad na Vranskem.

Nizozemska zavarovalna družba za življenje.

„Algemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lyfrente in Amsterdam“.

Podružnice:

4-6

v Avstriji: Dunaj, I. Petersplatz 7. na Ogerskem: Budapest, IV., Koronaherzegutca 20 sz.

na Nemškem: Hamburg, Büschstrasse 11, II. na Francoskem: Paris, Avenue del' Opere 26.

v Belgiji: v Bruselji, Rue Royale 89. v Luksenboru: Eich pri Luksenboru;

v Nizozemski Indiji: Soerabaia, Willemskade. v južni Afriki: (republika Transvaal) Pretoria, Argyle-Buildings, Pretoriusstraat.

Zavarovalno stanje koncem leta 1893:

85 milj. kron av. v.

Za vse v Avstriji vršča se zavarovanja je založena popolna svota za premije zavarovancem in državi v varstvo pri c. kr. ministerialni plačilnici na Dunaji.

Nizozemska zavaruje na razne načine in sicer za smrt in življenje, za doto, za doneske k izreji otrok, za rente in pokojnine za vdove po najboljših pogojih. Premije so zmerne in tudi za police in pobotnice ni treba plačati nobenih pristojbin.

Več povejo:

Glavno zastopništvo za Avstrijo, Dunaj, i., Petersplatz 7.

Inspektorat za Štajarsko in Kranjsko, v Mariboru, Kaiserstrasse št. 16 (nadzornik Franc Atteneder) in vsi krajni zastopniki.

Uradne in trgovske

KUVERTE

s firmo priporoča

tiskarna sv. Cirila v Mariboru.